

Pregabaliinin päihdekäytön ehkäisyyn uusia keinoja

Pitkään väärinkäytettyä pregabaliinia valvotaan nyt PKV-lääkkeenä. Valvonnan tarkoituksena on estää pregabaliinin käyttöä päihteenä ja tästä aiheutuvia haittoja.

©GettyImages/Edwin Tan

Suomessa lääkekäytössä vuodesta 2004 asti ollut pregabaliini lisättiin kesäkuun alussa huumausainelain nojalla annettuun asetukseen, jossa listataan huumausaineina pidettävät aineet. Samalla pregabaliinia sisältävät valmisteet lisättiin pääasiallisesti keskushermostoon vaikuttavien (PKV) lääkkeiden luetteloon.

Pregabaliini on esiintynyt Suomessa jo pitkään väärinkäytössä. Vaikka pregabaliini ei olekaan voimakkaimpien huumausaineiden kaltainen, sen merkittävästä väärinkäytöstä ovat raportoineet niin terveydenhuolto kuin valvontaviranomaiset. Myös kuolemansyyntä selvityksissä pregabaliini on näkynyt.

– Uuden luokittelun myötä pregabaliinia sisältävien lääkemääräysten näkyvyys lääkettä määrätessä ja seuranta toimitettaessa paranevat. Tämä helpottaa päihdekäytön ja siitä aiheutuvien haittojen ehkäisyä käytännön potilas- ja asiakastyössä, toteaa ylitarkastaja **Katja Pihlainen** Fimeasta.

Pregabaliini ei edellytä huumausainereseptiä

Huumausaineeksi luokiteltuja lääkeaineita sisältäviä lääkevalmisteita valvotaan pääsääntöisesti joko huumausainelääkevalmisteina tai PKV-lääkevalmisteina. Pregabaliinia sisältäviin lääkevalmisteisiin on kesäkuun alusta lähtien sovellettu samoja rajoituksia kuin PKV-lääkevalmisteisiin.

– Pregabaliinivalmisteet ovat mukana PKV-lääkkeiden luettelossa. Niitä ei valvota huumausainelääkevalmisteina, eikä niille vaadita huumausainereseptiä eikä huumausainekirjanpitoa, Pihlainen kertoo.

Pregabaliinia sisältävien lääkevalmisteiden lääkemääräysten voimassaoloaika sen sijaan on ollut kesäkuun alusta alkaen yksi vuosi. Ennen kesäkuuta kirjoitetut lääkemääräykset ovat kuitenkin voimassa kaksi vuotta.

Väärinkäyttöön soveltuvien lääkkeiden toimitusten apteekkiseurantaan muutoksia

Vuoden 2022 kesällä voimaan tulleiden huumausainelain muutosten myötä väärinkäyttöön soveltuvien lääkkeiden toimitusten apteekkiseurantaan tuli muutoksia.

Huumausainelain seuranta koskevan pykälän mukaisesti apteekin on seurattava ja pidettävä kirjaa huumausainelääkevalmisteiden toimitusten lisäksi myös tiettyjen PKV-lääkevalmisteiden toimituksista. [Fimea on lähettänyt aiheesta apteekkeille ohjauskirjeen, joka löytyy myös Fimean verkkosivuilta.](#)

Uutena seurannan piiriin ovat tulleet kaikki psykotrooppisia aineita koskevan vuoden 1971 yleissopimuksen listoissa III-IV mainitut aineet ja valmisteet.

- Listaan III sisältyy muun muassa aiemmin seurantapykälässä erikseen mainittu buprenorfiini, jolta asetuksen mukaan vaaditaan huumausainekirjanpitoa. Täysin uusina huumausainelain nojalla seurattavina lääkkeinä mukana ovat muun muassa bentsodiatsepiini- ja nyt myös pregabaliinivalmisteet, joille kaikille kirjanpidoksi riittää reseptipäiväkirjan pitäminen, Katja Pihlainen tarkentaa.

Yliproviisori **Marjukka Aarni** Fimeasta toteaa, että huumausaine- ja PKV-lääkevalmisteiden seuranta voidaan apteekkeissa toteuttaa eri tavoin.

- Apteekissa on hyvä miettiä oman apteekin toimintaan sopiva malli, joka on sujuva apteekin käytännön työssä. Tärkeää olisi kuitenkin ohjeistaa seuranta kirjallisesti ja perehdyttää henkilökunta siihen dokumentoidusti.

Aarni muistuttaa lisäksi, että apteekin varastosaldoja ja erityisesti saldopoikkeamia tulee seurata lääkelain edellyttämän omavalvonnan vuoksi.

- Seuranta tulee tehdä säännöllisesti ja riittävän tiiviisti, jotta mahdolliset epäselvyydet havaittaisiin ajoissa.

Muutokset tukevat myös asianmukaista lääkkeiden käyttöä

Pihlainen korostaa, että kaikkien lääkkeen määräämiseen ja toimittamiseen, ja niihin liittyvään seurantaan tehtyjen muutosten merkitys on päihdekäytön ja siitä aiheutuvien haittojen ehkäisyyn kannalta erittäin suuri.

- Lisäksi mahdollisuus sähköisten lääkemääräysten toimitustietojen hyödyntämiseen seurannassa on monesta näkökulmasta tärkeä muutos aiempaan. Aiemmin tietoja tuli pykälän mukaan toimittaa Fimeaan kuukausittain paperilla.

Pihlaisen mukaan muutoksilla on pystytty luomaan työkaluja pregabaliinin ja muiden väärinkäyttöön soveltuvien lääkevalmisteiden väärinkäytön ehkäisyyn.

- Toisaalta samalla pystytään tukemaan paremmin näiden asianmukaista käyttöä lääkkeenä, hän muistuttaa.

Lue lisää

[Uusi luettelo myyntiluvallisista PKV-lääkevalmisteista on vahvistettu](#) (Fimea.fi-uutinen 17.5.2023)

[Huumausainelaki \(373/2008 ja erityisesti 23 § ja 32 §\)](#) .

[Valtioneuvoston asetus huumausaineiden valvonnasta \(548/2008\)](#)

[Valtioneuvoston asetus huumausaineina pidettävistä aineista, valmisteista ja kasveista \(543/2008\)](#)

Tiina Kuosa

Proviisori

Erityisasiantuntija, Sic!-lehden lääketieteellinen päätoimittaja, Fimea

